

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Petra Průchy, soudce zpravodaje JUDr. Tomáše Langáška a soudkyně Mgr. Jany Brothánkové v právní věci žalobců: **a) E. B., b) O. K., c) O. H., d) M. Ď.**, všichni zastoupeni Mgr. Davidem Zahumenským, advokátem, se sídlem Burešova 6, 602 00 Brno, proti žalovaným: **1) Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy** se sídlem Kongresová 2, 140 21 Praha 4, **2) Policejní prezidium ČR** se sídlem Strojnická 27, 170 89 Praha 7, týkající se žaloby na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti výrokům I a III rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. června 2014, č. j. 9 A 153/2012 - 245,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 25. června 2014, č. j. 9 A 153/2012-245, **se** v části, jímž byla zamítnuta žaloba proti žalovanému 1), tj. proti Krajskému ředitelství policie hl. m. Prahy (výrok I a na něm závislý výrok III o nákladech řízení), **ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Dne 30. června 2012 se měl v Praze uskutečnit třetí ročník vzpomínkové akce FOOD NOT BOMBS-poslední předprázdninové rozdávání, u příležitosti třetího výročí vystěhování squatu Milada (tzv. vila Milada se nachází v Praze 8, v katastrálním území Libeň, ulici Na Kindlovce 1088, pozemek parc. č. 493/33, resp. část pozemku parc. č. 493/1). Akce byla plánována od 16 hod. v prostoru vysokoškolských kolejí Praha-Troja (17. listopadu) v blízkosti zchátralé vily Milada. Podle žalobců, kteří se této akce společně s dalšími osobami účastnili, bylo jejím smyslem upozornit na to, že se s domem od jeho násilného vyklizení nic neděje, odpovědné osoby ho nechávají chátrat a dům je v horším stavu než před jeho vyklizením. Chtěli též poukázat na „*společenský problém dostupnosti bydlení, obzvláště v dnešní době krize, kdy je na jedné straně stále více lidí bez domova se všemi z toho vyplývajícími důsledky, na druhé straně existuje řada opouštěných domů, které majitelé úmyslně nechávají chátrat.*“ Každý rok se proto ve výročí vyklizení squatu Milada konal v jeho blízkosti piknik a sportovní turnaj s hudební produkcí a policie tyto aktivity vždy monitorovala.

[2] I o třetím ročníku vzpomínkové akce FOOD NOT BOMBS se policie předem dozvěděla ze své operativní činnosti. Svolavatel akce nebyl znám, mělo se jednat o akci na akademické půdě (nemělo tedy dojít k zabránění veřejného prostranství), celkový počet účastníků na místě byl odhadován do padesáti osob. Akci dozorovaly policejní hlídky z místních oddělení policie Kobylisy, Jarov a Kyje pod společným velením npor. Bc. Š. B. Cílem bylo zajistit klid a veřejný pořádek v okolí vily Milada. Policie svůj dohled ukončila okolo 20 hod. s tím, že při akci k narušení veřejného pořádku nedocházelo. Mezi 21 a 22 hod. se však účastníci akce rozhodli, že se do opuštěné vily přemístí i s hudební technikou a svými věcmi. Učinili tak podle žalobců spontánně a pod vlivem *„nostalgie po dřívě fungující obyvatelné vile, která fungovala nejen jako bydlení, ale též jako sociální centrum s mnoha kulturními a benefičními aktivitami a která byla svévolně bez jakéhokoliv soudního rozhodnutí násilně vyklíčena a poničena za účasti a podpory policie.“* Do vily vnikli za pomoci žebříku přes balkon v prvním patře, neboť dveře a spodní okna domu byly zazděné. Poté pokračovali v koncertu uvnitř vily.

[3] Ve 21:46 hod. oznámil pan M. L. na linku 158, že asi třicet osob nepovoleně vniká do vily za pomoci žebříků přes balkon. Na místo dorazila řada policejních hlídek pod velením npor. Bc. Š. B. jako velitele opatření, následně též tým vyjednávačů, zásahová jednotka a dva vyšší policejní funkcionáři (plukovník H. a plukovník J.). Na místě byl přítomen oznamovatel, M. L., který uvedl, že vilu Milada i s okolními pozemky má pronajaté od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (majitelem objektu a pozemku je Česká republika). Po Policii ČR požadoval, aby osoby nacházející se v „jeho“ objektu byly vykázány. Někdo z osob nacházejících se uvnitř vily mezitím ověsil balkon a okna v prvním patře domu vlajkami a transparenty s nápisy „3 roky a dost“, „we♥Milada“ atd. Část účastníků akce zůstala před vilou, bubnovala, komunikovala s přítomnou policií a předávala informace lidem uvnitř domu.

[4] Okolo 23 hod. započalo vyjednávání týmu policejních vyjednávačů s osobami, které obsadily objekt vily Milada. Policie požadovala, aby přítomní do půlnoci ukončili hudební produkci a opustili vilu. Účastníci akce namítli, že mají mnoho věcí a pro jejich odstěhování není dostatek světla, přičemž odmítli nabídku, že jim policie zapůjčí baterky a pomůže s vyklizením objektu. Konečné stanovisko slíbili sdělit do půlnoci. Po půlnoci proběhlo další vyjednávání, kdy policejní vyjednávači znovu vyzvali „squatter“ k opuštění objektu s tím, že to požaduje jeho nájemce. Dva účastníci akce následně vilu dobrovolně opustili. Policisté je zadrželi, zkontrolovali jejich totožnost, umístili do policejního vozidla a později je odvezli spolu s ostatními zadrženými na místní oddělení policie k podání vysvětlení. Ostatní „squatter“ se mezitím znovu odmítli podrobit výzvě s tím, že předčasným odchodem by nenaplnili protestní a kulturně politický smysl akce. Trvali na tom, že vilu opustí až za svítání. Proto policejní vyjednávači užili frázi: *„Jménem zákona opusťte prostor, jestliže tohoto neuposlechnete, bude použito donucovacích prostředků.“* Poté, asi čtyřicet minut po půlnoci, započal samotný policejní zákrok.

[5] Policisté nejprve ručním beranidlem rozbili zazděný vchod ve spodním podlaží. Zjistili však, že všichni účastníci akce jsou v prvním patře objektu a že během vyjednávání vytvořili na schodech vedoucích do přízemí barikádu z dveří, starého nábytku, sutí apod. V prostoru byl také cítit benzín. Policisté se pokusili barikádu odstranit, ale nepodařilo se jim to ani s pomocí hasičů vybavených motorovou pilou. Policisté nicméně vhodili vzniklým otvorem do prostoru za barikádou rozbušku. „Squatter“ v reakci na to použili hasičí přístroj, takže v prostoru bylo obtížné dýchat, velitel zásahu proto vydal rozkaz k opuštění vily. Později se policistům podařilo vniknout do vily oknem v prvním patře s pomocí výsuvného žebříku zapůjčeného od hasičů. „Squatter“ nekladli odpor, pouze několik z nich uniklo již v průběhu zásahu na střechu vily. Ostatní přítomné policie zadržela, vyvedla ven z vily, naložila do policejních vozidel a rozvezla

pokračování

po dvou na jednotlivá místní oddělení policie k podání vysvětlení. Několik osob, které byly zraněné, bylo předáno k ošetření lékařům.

[6] Policejní vyjednávači pak pokračovali v jednání s osobami nacházejícími se na střeše vily, mezi nimiž byli i dva ze stěžovatelů (O. H. a E. B.). Ti však odmítli, údajně v obavách z napadení policisty, střechu opustit. Učinili tak až druhý den za světla poté, co dostali příslib, že budou moci volně odejít a také odvézt z vily Milada věci, které tam oni a ostatní účastníci akce zanechali. To také učinili za pomoci dalších účastníků akce, kteří byli mezitím propuštěni ze zadržení poté, co na jednotlivých místních odděleních policie podali vysvětlení k tomu, že obsadili cizí objekt a neuposlechli výzev veřejného činitele. Tím prakticky policejní zásah skončil.

[7] Žalobou podanou dne 30. srpna 2012 u Městského soudu v Praze (dále též městský soud) se žalobci (kterými jsou čtyři účastníci výše popsané vzpomínkové akce) domáhali určení, že zásah Policie ČR vůči nim ve dnech 30. června a 1. července 2012 při vzpomínkové akci při bývalém squatu Milada v Praze byl nezákonný. Zásah měl spočívat v neoprávněné výzvě žalobcům k opuštění objektu bez právního důvodu, v bezdůvodném, nepřiměřeném a nesprávném použití donucovacích prostředků, v bití, ve způsobení bezdůvodné újmy na zdraví, v bezdůvodném ničení věcí žalobců, v ponižujícím zacházení, v neoprávněném omezení osobní svobody, v bránění identifikace policistů a v neoprávněném omezení práva na svobodu projevu. Městský soud jejich žalobu jako nedůvodnou zamítl, neboť došel k závěru, že policejní zásah byl zákonný a přiměřený okolnostem.

II. Kasační stížnost a řízení o ní

[8] Žalobci (dále též „stěžovatelé“) podali proti rozsudku městského soudu ve výrocích I a III, týkajících se zamítnutí žaloby vůči žalovanému 1), kasační stížnost. V ní namítali v první řadě, že městský soud jim neumožnil formulovat petit eventuálně a nutil je k jeho upřesnění, což je podle nich v rozporu s rozsudky Nejvyššího správního soudu sp. zn. 8 Ans 5/2008 a 4 Aps 3/2005. Navíc městský soud nepřipustil v rámci upřesnění změnu petitu tak, že by do něj stěžovatelé doplnili ochranu práva shromažďovacího. Z toho pak vyplývá i další výtka stěžovatelů, totiž že se městský soud vůbec nezabýval zásahem do jejich svobody shromažďovací, ačkoliv ta úzce souvisí s právem na svobodu projevu, jež uplatňovali již v původní žalobě. Stěžovatelé v této souvislosti připomínají protestní podtón své akce a poukazují na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (dále též „ESLP“), podle níž požívá jisté míry ochrany i neohlášené shromáždění ve formě tzv. *sit-in* (okupační protestní shromáždění) případně i ve formě déletrvající okupace budovy (stěžovatelé upozorňují na rozsudky ve věcech *Ziliberberg v. Moldávie*, *Oya Ataman v. Turecko*, *Cissé v. Francie*, majíc zřejmě na mysli rozhodnutí *Ziliberberg proti Moldávii* ze dne 4. května 2004 č. 61821/00, rozsudek *Oya Ataman proti Turecku* ze dne 5. prosince 2006 č. 74552/01 a rozsudek *Cissé proti Francii* ze dne 9. dubna 2002 č. 51346/99).

[9] Žalovaný 1) (dále jen „žalovaný“) ve svém vyjádření k první kasační námitce poukázal na to, že stěžovatelé uplatnili svůj argument o tom, že jejich akce byla shromážděním, účelově, s odstupem dvou let po celé události a téměř až v samém závěru soudního řízení poté, co proběhlo rozsáhlé dokazování. Dále podotýká, že pokud akce tento charakter měla, pak jistě po celý den, kdy proti ní policie nijak nezasahovala. Následné kroky stěžovatelů a jejich přátel, zřejmě způsobené davovou pohnutkou, byly však již za hranou zákona.

[10] Druhá kasační námitka směřuje vůči tomu, že městský soud neposoudil přiměřenost zásahu policie jako celku, ale místo komplexního posouzení hodnotil pouze jeho jednotlivé dílčí

aspekty. Nezabýval se tím, že policie mohla s použitím síly vyčkat až na ráno, pokud by účastníci akce nesplnili svůj slib a vilu by za svítání neopustili. Přitom měl soud vzít v úvahu fakt, že stěžovatelé se spolu s dalšími osobami nacházeli v uzavřeném prostoru, mimo veřejné prostranství, kde jejich přítomností, případně hudbou, nemohlo docházet k ohrožování žádného veřejného zájmu. Nebyly zaznamenány ani žádné stížnosti ze strany obyvatel žijících v blízkosti vily. Stěžovatelé žádným způsobem neohrožovali ani neničili cizí majetek; navíc vila byla v tak zuboženém stavu, že zde prakticky nebylo co zničit. Jedinou škodu na majetku způsobili sami policisté, když probourali vstupní dveře. Navíc hypotetická ochrana majetku ze strany policie se zde dostala do kolize se základními ústavně zaručenými právy stěžovatelů na svobodu projevu a na účast na řešení veřejných záležitostí vyjádřením svých postojů. Stěžovatelé dále uvedli: *„Policie je povinná postupovat přiměřeně, korektně a samozřejmě v souladu se zákonem i v případě zásahu proti osobám porušujícím zákon. V případě žalobců se jednalo o pouhý přestupek neuposlechnutí výzvy úřední osoby, který vykonstruovali samotní žalovaní. Policie je ze zákona povinná chránit bezpečnost osob, majetku a veřejný pořádek. V případě zákroku vůči žalobcům a dalším squatterům však své zákonné povinnosti zneužila a samotný zákrok, který byl zcela nesmyslný (jak bylo naznačeno výše – o ochraně veřejného zájmu zde lze jen stěží mluvit) vedl právě naopak ke zranění a škodám na majetku, které vůbec nemusely vzniknout.“*

[11] Pokud jde o druhou kasační námitku, žalovaný především zrekapituloval historii vily Milada ze svého pohledu: *„Pokud by policie nezasáhla, nikdo z přítomných nemohl zaručit, že všichni účastníci vilu dobrovolně opustí následující den. Takové záruky policie dostávala již v minulosti několikrát a opakovaně nebyly naplněny. Nájemníci okolních pozemků a studenti přilehlých vysokoškolských kolejí, které bezprostředně sousedí s vilou, by dozajista v případě jejich předvolání dosvědčili, že v minulosti opakovaně žádali policii o pomoc, když byla vila squattery obývána. Bylo by potřeba hovořit s poškozenými drobnými krádežemi v bezprostředním okolí, aby byl dokreslen stav, který vnímala nikoliv policie, ale veřejnost, v době, kdy vila fungovala jako tzv. kulturní centrum, jak bylo dřívějšími squattery obvykle uváděno. Pokud tak za tímto účelem vila někdy fungovala, tak potom jen krátce a stav se s vývojem času měnil stále k horšímu.“* To byl podle žalovaného důvod, proč byly osoby po provedeném zákroku zajištěny, neboť panovala důvodná obava, že ve svém jednání budou nadále pokračovat. K samotným důvodům zásahu žalovaný uvedl, že na místě se nacházel nájemce pozemků pod vilou Milada a přilehlých pozemků s mandátem zastupovat majitele vily (Českou republiku – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy). O razantní postup policii žádala i místní samospráva zastoupená starostou příslušné městské části. V době opatření bylo na místě podezření ze spáchání trestných činů neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru a poškození cizí věci a přestupku neuposlechnutí výzvy úřední osoby. Osoby okupující vilu věděly, že na místě je policie, která je vyzývá jménem zákona k opuštění objektu, v němž neoprávněně setrvávají. Část osob dokonce výzev policie uposlechl, tedy měly dostatek času se rozhodnout. Policie ale pro účastníky akce v žádném případě nebyla partnerem pro jednání, stejně jako tomu v jejich případě bylo i v minulosti. Přítomné osoby by evidentně dobrovolně vilu neopustily. Jejich úcta k právu i k policistům jako ochráncům práva byla nulová. Zvolená taktika zákroku a použitých prostředků odpovídala přesně situaci, která byla na místě řešena, a to i s ohledem na zkušenosti z podobných opatření v minulosti.

[12] Třetí kasační námitka se týká hodnocení důkazů o průběhu policejního zásahu ve vile Milada. Městský soud podle stěžovatelů nesprávně vyhodnotil předložené lékařské zprávy – zatímco závěry lékařské zprávy stěžovatele O. H., který se nechal ošetřit ihned po policejním zásahu, jsou podle soudu založeny pouze na jeho vlastních sděleních, v případě E. B., která se nechal ošetřit až několik dnů po zásahu, soud naopak zdůrazňuje závěr lékaře, že vzhledem k časovému dostupu nelze rozpoznat, zda je zranění způsobeno policejní rozbuškou. Soud podotýká, že stěžovatelé měli možnost oznámit své bití osobám přítomným na místě a stojícím mimo policii (příslušníkům HZS, zdravotníkům nebo civilním osobám a zástupcům medií), aniž by vzal v potaz, že právě to učinil stěžovatel O. H., když se obrátil na lékaře jako

pokračování

osobu kompetentní ošetřit a posoudit jeho zranění. Důkaz lékařskými zprávami dalších účastníků akce (odlišných od stěžovatelů) pak soud odmítl provést úplně, jakkoliv měly tyto zprávy prokázat, že při zákroku policie obecně došlo ke zraněním osob squatterů. Jiné důkazy než lékařské zprávy přitom stěžovatelé těžko mohli předložit. Soud si sice byl vědom obtížnějšího postavení žalobců při dokazování, přesto však provedené důkazy hodnotil tendenčně a přebral rétoriku a pohled policie (bez hlubšího odůvodnění např. uvedl, že „*neuvěřil tvrzení žalobců, že vilu opustí až ráno*“). Bez povšimnutí ponechal soud obsáhlé poukazy stěžovatelů na rozpory ve výpovědích policistů i na to, že kamerový záznam předložený žalovaným nebyl úplný a že s ním bylo manipulováno. Zejména však soud pomínil fakt, že žalovaný (který nezpochybňuje zranění stěžovatelů) nepředložil žádné důkazy o svých tvrzeních, že stěžovatelé si zranění způsobili patrně sami při útěku (ačkoliv podle svědeckých výpovědí více policistů nikdo nikam neutíkal a „squatteři“ nekladli při zatýkání odpor). Soud měl podle stěžovatelů na daný případ analogicky aplikovat judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (např. případy *Velikova* proti Bulharsku, *Kelly* a ostatní proti Spojenému království, *Salman* proti Turecku, *Orhan* proti Turecku – stěžovatelé měli zřejmě na mysli rozsudek *Velikova proti Bulharsku* ze dne 18. května 2000 č. 41488/98, rozsudek *Kelly a ostatní proti Spojenému Království* ze dne 4. května 2001, č. 30054/96, rozsudek *Salman proti Turecku* ze dne 27. června 2000, č. 21986/93 a rozsudek *Orhan Kur proti Turecku* ze dne 3. června 2008, č. 32577/02) týkající se osob ve vazbě. Dojde-li u takových osob ke zranění, leží na státu důkazní břemeno a stát musí předložit uspokojivé a přesvědčivé vysvětlení událostí, k nimž došlo, jelikož jeho vědomosti o těchto událostech mají výlučnou povahu. Obdobně to podle žalobců platí i pro zničení jejich věcí – je vysoce nepravděpodobné, že by si své věci značné finanční hodnoty zničili sami jejich vlastníci a policie nepředložila žádný důkaz (např. úplný a nezkrácený videozáznam) dosvědčující, že věci nezničili úmyslně policisté.

[13] Ke třetí námitce, tedy k hodnocení důkazů o průběhu zákroku ve vile, žalovaný uvedl: „*S ohledem na situaci, která se vyvinula na místě, především na aktivní obranu osob, které se v lehkém letním oděvu za špatných světelných podmínek v počtu téměř 30 jedinců pohybovaly ve stísněném prostoru vily, odkud bránily vším, co jim přišlo pod ruce, policii ve vstupu do prostoru, a s ohledem na to, že na místě někdo ze squatterů v zápalu boje vylil benzín na přístupovou cestu pro policii, se jeví množství ošetřených osob a charakter jejich újmy spíše mírným. Podozýváme, že na straně policie, která byla vybavena ochrannými prostředky, jako jsou přilby, protiúderové komplety, těžká obuv, disponovala svítilnami a je vycvičena k obdobným zákrokům, došlo rovněž ke zraněním policistů.*“ K možnosti, že si zadržené osoby svá zranění způsobily samy při útěku, poukázal žalovaný na to, že před zákrokem policie se část osob ukryla na střechu domu, kam musely běžet přes vilu. Upozornil také na velmi aktivní obranu „squatterů“ před průnikem policie do vily oknem v prvním patře, a poukázal na obsah doložených videozáznamů a na výpovědi nezúčastněných osob (zejména velitele hasičů Hasičského záchranného sboru Praha a inspektora provozu Rychlé záchranné služby Praha).

[14] Ve čtvrté námitce brojí stěžovatelé proti tomu, jakým způsobem hodnotil městský soud události po jejich zadržení. Nejprve se věnují tomu, že je policisté číslovali lihovou fixou na ruku a oslovovali těmito čísly, což označují za ponižující praktiku. Žalovaná zprvu uvedený postup popírala, teprve po jeho prokázání jej přiznala a označila za „běžný“. Stěžovatelé odmítají argumentaci soudu, že k označování osob razítky apod. dochází i na koncertech a podobných akcích, neboť tam se účastníci těmto požadavkům podřizují dobrovolně. Pokud jde o neposkytnutí vody jednomu ze stěžovatelů (O. K.), uvádějí, že přístup k vodě by měl být v dnešní době samozřejmostí. Za vadnou označují argumentaci soudu, podle níž má na základě zákona právo na přístup k vodě pouze osoba umístěná v policejní cele, neboť tento názor nezohledňuje např. situaci osob zadržovaných několik hodin na policejní stanici, ani by byly umístěny do cely. Stěžovatelé také znovu poukazují na to, že policisté neumožnili zajištěným osobám vymocit se, a proto jeden z účastníků byl nucen vymocit se z auta a druhá účastnice

přímo v autě, což pro ni bylo do značné míry ponižující. Přesto, že uvedené praktiky policistů nazírány jednotlivě zřejmě nedosahují dostatečné úrovně, aby byly posouzeny jako ponižující nebo nelidské zacházení, soud je měl hodnotit v jejich souhrnu.

[15] Ke čtvrté námitce týkající se postupu po zadržení stěžovatelů uvedl žalovaný, že se mu v průběhu soudního řízení podařilo prokázat, že právě policisté zajišťovali ošetření zraněných osob. Policie také po zákroku zabezpečila objekt vily a následující den umožnila stěžovatelům a jejich přátelům si věci řádně převzít.

[16] V páté a poslední kasační námitce poukazují stěžovatelé na podjatost soudců městského soudu, kteří jejich věc posuzovali. Připomínají, že příslušný senát městského osudu je nejprve nezákonně odmítl osvobodit od soudního poplatku, což napravil až Nejvyšší správní soud. Dále uvádějí: „*Přestože se během soudních jednání zdál přístup soudců korektní, při odůvodnění svého vyblášeného rozsudku použila soudkyně Řebáková (poznámka Nejvyššího správního soudu: míněna byla předsedkyně senátu Ivanka Havlíková, která verdikt ve skutečnosti vynášela, jak plyne z jejího upozornění ze dne 6. listopadu 2014, č. j. 6 As 255/2015-26, na omyl stěžovatelů, jež bylo stěžovatelům zasláno na vědomí) takové výrazy, na jejichž základě bylo nutné pochybovat jak z objektivního, tak subjektivního hlediska o její nepodjatosti. Bylo zřejmé, že soudkyně zcela rezignovala na roli nezávislého soudce posuzujícího soulad policejního zákroku se zákonem, ale namísto toho převzala roli kázajícího rodiče zcela opomíjejícího právní stránku věci.*“ Ze stížnosti dále vyplývá, že stěžovatelé mají na mysli zejména výroky (ve vztahu k obsazení a setrvání ve vile Milada): „*Připomíná mi to jednání malých dětí,*“ příp. „*Když jste po výzvě policie neodešli, co jste čekali?*“

[17] K této námitce se žalovaný nevyjádřil.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[18] Nejvyšší správní soud shledal, že podmínky řízení jsou splněny, a kasační stížnost vyhodnotil jako přípustnou. Nejvyšší správní soud poté kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že je v některých bodech důvodná.

[19] Nejvyšší správní soud předně musí dát za pravdu stěžovatelům, pokud jde o kritiku toho, jak městský soud hodnotil v průběhu řízení petit podané žaloby. Stěžovatelé původně navrhli dva soudní výroky – domáhali se určení, že „*zásah Policie ČR ve dnech 30. června a 1. července 2012 při vzpomínkové akci při bývalém squatu Milada v Praze, který spočíval v neoprávněné výzvě žalobcům k opuštění objektu bez právního důvodu, v bezdůvodném, nepřiměřeném a nesprávném použití donucovacích prostředků, v bití, ve způsobení bezdůvodné újmy na zdraví, v bezdůvodném ničení věcí žalobců, v ponižujícím zacházení, v neoprávněném omezení osobní svobody, v bránění identifikace policistů a v neoprávněném omezení práva na svobodu projevu byl vůči žalobcům nezákonný*“, eventuálně, aby soud určil, že „*zásah Policie ČR ve dnech 30. června a 1. července 2012 při vzpomínkové akci při bývalém squatu Milada v Praze vůči žalobcům byl vůči žalobcům nezákonný*“. V doplnění žaloby ze dne 2. října 2012 (č. l. 26) na výzvu soudu upřesnili petit tak, že se domáhají prvního uvedeného výroku. Zároveň však upozornili, že „*eventuální*“ petit byl jejich právem a že jím chtěli předejít neúspěchu své žaloby z ryze formalistických důvodů. Z důvodu právní jistoty proto navrhli, aby v případě, že soud nebude mít některé z tvrzení navrhované v prvním petitu za prokazané, aby k němu nepřihlédl a vydal rozhodnutí s výrokem o zbytku, který za prokazaný mít bude (čímž v podstatě jen jinak formulovali svůj původní „*eventuální*“ petit).

[20] Odhlédneme-li od skutečnosti, že v daném případě ve skutečnosti nešlo o klasický eventuální petit, nýbrž o petit jeden, toliko s tím rozdílem, že byl předestřen ve dvou variantách

pokračování

(v podrobnější, vymezením jednotlivých dílčích zásahů, a z opatrnosti též v obecné, týkající se vyslovení nezákonnosti postupu policie *en bloc*) nutno předeslat, že soudní řád správní nebrání ani tomu, aby petit byl formulován jako eventuální. Ustanovení § 64 s. ř. s. uvádí, že nestanoví-li soudní řád správní jinak, použijí se na řízení ve správním soudnictví přiměřeně první a třetí část občanského soudního řádu; ovšem ani občanský soudní řád výslovně neupravuje varianty petitorního žádání (srov. § 79 odst. 1 občanského soudního řádu, který v nejobecnější rovině stanoví povinnost uvést v návrhu, čeho se navrhovatel domáhá). Přípustnost alternativně či eventuálně formulovaného petitu se totiž opírá o hmotné právo a vychází z ustálené soudní praxe ve shodě s procesní teorií. Městský soud v Praze ovšem naznal, že eventuální petit vylučuje samotný charakter správního soudnictví. Tento svůj závěr opřel o rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Ans 1/2003-101 ze dne 26. října 2004, publ. pod č. 652/2005 Sb. NSS, jehož právní věta je v bodě V skutečně takto formulována. Nakládat ovšem s právními větami rozsudků jako s právními normami bez ohledu na kontext konkrétního případu je ošemetné (srov. k tomu BOBEK, M., KÜHN, Z. a kol. *Judikatura a právní argumentace*. 2. vydání. Praha: Auditorium, 2013, 496 s., str. 185 a násl.). To se ukazuje i v tomto případě, neboť v dané věci šlo o to, že žalobce spojil do jedné žaloby dva odlišné žalobní typy (žalobu proti nečinnosti správního orgánu a žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu). Nejvyšší správní soud tuto možnost nevyločil, pouze vytkl krajskému soudu, že se nezabýval druhým návrhem žalobce poté, co vyhověl návrhu prvnímu (tedy že nakládal s petitem jako s eventuálním), k čemuž uvedl: „*Podal-li žalobce fakticky dvě různé žaloby jedním podáním ..., nemůže si soud vybírat, o které rozhodne, a o které nikoliv. Za situace, kdy soud o druhém návrhu doposud nerozhodl, bude třeba, aby o tomto návrhu bylo též rozhodnuto.*“ O to ale v nyní projednávané věci vůbec nejde, neboť stěžovatelé se svým variantně formulovaným petitem udrželi v rámci jednoho žalobního typu.

[21] Dále městský soud argumentoval rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 28. května 2014, č. j. 1 Afs 60/2014 - 48 s tím, že tento rozsudek podle městského soudu připouští výhradně jen takový eventuální petit, v němž žalobce v žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu navrhne buď zákazový výrok (zakazuje se pokračovat v nezákonném zásahu), nebo – pro případ, že by byl zásah mezitím ukončen – deklaratorní výrok o tom, že provedený zásah byl nezákonný. Tento rozsudek však ve skutečnosti nikde neuvádí, že by šlo o jedinou přípustnou podobu eventuálního petitu. Naopak z rozsudku zdejšího soudu ze dne 27. dubna 2006, č. j. 4 Aps 3/2005 - 65, na který poukázali stěžovatelé, jasně vyplývá, že i eventuální petit je ve správním soudnictví možný, neboť Nejvyšší správní soud zde uložil Městskému soudu v Praze, že by se měl „*postupně zabývat uplatněnými žalobními návrhy ve smyslu a v pořadí uvedeném stěžovatelem v žalobě, popř. v upřesnění žaloby*“. Taktéž v dalším stěžovateli odkazovaném rozsudku ze dne 26. dubna 2010, č. j. 8 Ans 5/2008 - 121 Nejvyšší správní soud eventuální petit připustil, když uvedl: „*Z podané žaloby je zřejmé, že se žalobkyně domáhá ochrany proti nečinnosti žalovaného a je si rovněž vědoma toho, že jedním z předpokladů úspěšnosti žaloby je bezvýsledné vyčerpání prostředků, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k ochraně proti nečinnosti (§ 79 odst. 1 věta první s. ř. s.). Procesní nejistota v tom, zda je třeba se rovněž domáhat uložení povinnosti žalovanému rozhodnout o opatření na ochranu proti nečinnosti, či zda jde ‚toliko‘ o jednu z nutných podmínek přípustnosti žaloby na ochranu proti nečinnosti ve věci samé, se rozhodla řešit uvedením eventuálního petitu. Žalobní návrh proto není neurčitý, lze z něj zjistit, čeho se stěžovatelka domáhala. Bude na městském soudu, aby v řízení o podané žalobě zaujal stanovisko k důvodnosti obou v žalobě navržených výroků.*“

[22] Postup městského soudu, který vyzval stěžovatele přípisem ze dne 24. září 2012, č. j. 9 A 153/2012 - 25 k formulaci (pouze jednoho) návrhu výroku rozsudku, lze tudíž označit za nesprávný. Tato vada řízení však sama o sobě na zákonnost rozsudku městského soudu neměla vliv, neboť stěžovatelé na výzvu městského soudu svůj petit upravili (podání

ze dne 2. října 2012 na č. l. 26, jakkoli ve skutečnosti šlo opět, jak bylo poznamenáno výše, o petit „eventuální“, jen v poněkud zastřené podobě). I když šlo o úpravu do jisté míry vynucenou procesním úkonem městského soudu, nemění to nic na povaze této změny jako projevu práva stěžovatelů disponovat předmětem řízení. Bez ohledu na to, co úpravě petitu předcházelo, byl předmět řízení vymezen upraveným petitem, o němž (a nikoli již o tom původním) musel městský soud rozhodnout. (K úpravě petitu na závěr ústního jednání konaného 25. června 2014 a k usnesení městského soudu o jeho nepřipuštění stěžovatelé žádnou kasační námitku – vyjma otázky práva shromažďovacího, o níž bude pojednáno dále – nevznášejí). Nelze též odhlédnout od toho, že městský soud nevzal za prokázané, resp. důvodné žádné z žalobních tvrzení, musel by tudíž nutně zamítnout i „eventuální“ petit, jak jej žalobci formulovali.

[23] Za opodstatněnou však Nejvyšší správní soud shledává první kasační námitku v té části, pokud jde o otázku (ne)posouzení zásahu do práva shromažďovacího, jež je na ústavní úrovni jako základní svoboda garantováno v čl. 19 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), resp. v čl. 11 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Městský soud tuto argumentaci stěžovatelů, vznesenou v rámci závěrečného návrhu na ústním jednání konaném 25. června 2014, nepřipustil s tím, že by šlo o „*změnu předmětu řízení*“, resp. že by pro „*takto nově formulovaný petit neposkytovaly dosavadní výsledky řízení podklady*“. Náležitostmi žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu podle § 84 odst. 3 s. ř. s. jsou však pouze: označení zásahu, proti němuž se žalobce ochrany domáhá, vylíčení rozhodujících skutečností, označení důkazů a návrh výroku rozsudku. Na rozdíl od žaloby proti rozhodnutí správního orgánu (srov. § 71 odst. 1 s. ř. s.) tak mezi náležitosti zásahové žaloby nepatří „*žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné*“. Právní posouzení zákonnosti zásahu leží tak plně na bedrech soudu (uplatní se zde zásada *iura novit curia*). Ostatně tento přístup je i v souladu s povahou řízení o zásahové žalobě, jež má charakter řízení nalézacího, nikoliv přezkumného. Nadto nelze přehlížet, že již v původní žalobě namítali stěžovatelé zásah do svého práva na svobodu projevu (čl. 17 Listiny, resp. čl. 10 Úmluvy), s nímž shromažďovací právo úzce souvisí – shromažďování za účelem vyjádření politických či jiných názorů je vlastně jednou z forem svobody projevu (srov. k tomu WAGNEROVÁ, E.; ŠIMÍČEK, V.; LANGÁŠEK, T.; POSPÍŠIL, I. a kol. Listina základních práv a svobod. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. 2012, s. 931, str. 457 a násl.; viz též rozsudky ESLP *Öllinger proti Rakousku* ze dne 29. června 2006 č. 76900/01, § 38, *Sergey Kuznetsov proti Rusku* ze dne 23. října 2008 č. 10877/04). I ze skutkových zjištění městského soudu vyplývá, že osoby okupující vilu Milada při vyjednávání s policií „*poukazovali na důvody vzpomínkové akce s tím, že chtějí naplnit její protestní a kulturně politický smysl*“ (str. 20 rozsudku městského soudu). Ze všech těchto důvodů nelze než konstatovat, že městský soud pochybil tím, že se vůbec nezabýval otázkou, zda žalovaný svým zákrokem nezasáhl do svobody shromažďovací ve smyslu čl. 19 Listiny, resp. čl. 11 Úmluvy, a zatížil tak svůj rozsudek nepřezkoumatelností. Nešlo totiž o rozšíření nebo změnu návrhu, nýbrž o další možnou právní kvalifikaci nařikávaného zásahu, resp. o další důvod, o nějž stěžovatelé opírali své přesvědčení o nezákonnosti zásahu, nezákonnosti, jež samozřejmě zahrnuje též případnou protiústavnost a rozpor s vyhlášenou mezinárodní smlouvou podle čl. 10 Ústavy, ve spojení s čl. 1 odst. 2 Ústavy.

[24] Odpověď na tuto otázku Nejvyšší správní soud nikterak nepředjímá. V dalším řízení na ni musí odpovědět městský soud, který se jí dosud nezabýval, tj. nejprve posoudí, zda tvrzeným zásahem došlo k zásahu do shromažďovacího práva stěžovatelů (jinak řečeno, je-li toto základní právo „ve hře“), a pokud bude jeho odpověď kladná, zda šlo o zásah, jehož cíl byl legitimní a který byl nezbytný v demokratické společnosti (čl. 19 odst. 2 Listiny, resp. čl. 11 odst. 2 Úmluvy). Při té příležitosti vezme v úvahu, že i shromáždění spontánní, předem neohlášená, požívají ústavní ochrany, ostatně s takovými shromážděními počítá i platný zákon č. 84/1990 Sb.,

pokračování

o právu shromažďovacím, v § 12 odst. 3; jinak řečeno, shromáždění nepozbývá ochrany jen proto, že nebylo takto svými účastníky původně zamýšleno a že nebylo v souladu se zákonem předem příslušným úřadům ohlášeno. Městskému soudu se také otevře příležitost vyrovnat se s odkazy stěžovatelů na judikaturu ESLP uvedenou v kasační stížnosti a posoudit, jsou-li na nyní posuzovanou situaci přílehlivé. Např. v rozsudku *Oya Ataman proti Turecku* ze dne 5. prosince 2006 č. 74552/01 ESLP uvedl, že – jakkoli z důvodu neohlášení shromáždění šlo o shromáždění nezákonné – tato nezákonnost sama o sobě neospravedlňuje zásah do shromažďovací svobody. Pokud se demonstranti neuchýlí k násilným aktům, mají orgány veřejné moci podle ESLP projevit určitou míru tolerance vůči poklidným shromážděním, nemá-li být shromažďovací svoboda podle čl. 11 Úmluvy zasažena ve své podstatě (body 39 a 42). V rozsudku *Cissé proti Francii* ze dne 9. dubna 2002 č. 51346/99, o který stěžovatelé opírají své přesvědčení, že Úmluva poskytuje ochranu též neohlášenému shromáždění ve formě déle trvající okupace budovy, pak ESLP ve světle všech skutkových okolností daného případu dovodil, že k porušení shromažďovacího práva podle čl. 11 policejním vyklizením okupovaného kostela nedošlo. Nejvyšší správní soud má přitom za to, že k odpovědím na tyto otázky má městský soud dostatečná skutková zjištění co do okolností a průběhu obsazení vily Milada a zásahu žalovaného, jakkoli nevyklučuje, že se může objevit potřeba doplnit dokazování k některým aspektům tvrzeného porušení svobody shromažďování.

[25] S první kasační námitkou úzce souvisí i druhá kasační námitka a i zde musel dát Nejvyšší správní soud stěžovatelům částečně za pravdu, neboť městský soud nezodpověděl ve svém rozsudku uspokojivě (tedy přezkoumatelným způsobem) otázku, zda byl policejní zákrok s použitím donucovacích prostředků za daných okolností přiměřený ve smyslu § 11 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, bez jejíhož zodpovězení nelze učinit závěr, zda šlo o zásah zákonný, resp. souladný s ústavním pořádkem. Nejvyšší správní soud v zásadě souhlasí s tvrzením žalovaného, že s ohledem na celkové okolnosti zásahu „*se jeví množství ošetřených osob a charakter jejich újmy spíše mírným*“. Tím spíše je však třeba se ptát, zda bylo skutečně třeba vyklízet neužívanou a zchátralou vilu Milada neodkladně ještě v nočních hodinách, když účastníci akce prohlašovali, že za svítání opustí objekt dobrovolně, zda bylo skutečně nezbytné trvat na požadavku policie na vyklizení vily do půlnoci a následně nasadit do akce zásahovou jednotku s vědomím, že dojde ke střetu několika desítek osob ve tmě uvnitř zchátralého objektu, resp. zda neexistovaly mírnější prostředky k dosažení stejných cílů, příp. z jakých důvodů je nebylo možno využít. Na tyto klíčové otázky rozsudek městského soudu uspokojivě neodpovídá.

[26] Městský soud zcela správně vyšel z toho, že účastníci akce vnikli bez právního důvodu do nemovitosti, k níž neměli žádné vlastnické, ani od něj odvozené užívací právo. Stát jako vlastník vily Milada navíc jasně zalděním oken a dveří v přízemí nad to, co je samozřejmé, zdůraznil, že si nepřeje, aby do objektu pronikaly cizí osoby a jakkoliv jej využívaly. Tomu odpovídalo i ustanovení smlouvy s nájemcem okolních pozemků, kterého stát jako smluvního partnera zavázal, že nebude budovy na pronajatých pozemcích sám užívat a že neumožní jejich využívání ani jiným osobám. Nepochybně tedy je, že policie oprávněně vyzvala účastníky akce k opuštění objektu, neboť se mohla zaštitit ochranou vlastnického práva, tím spíše, když se ochrany dovolával nájemce okolních pozemků, který vzhledem k obsahu nájemní smlouvy skutečně mohl v této otázce operativně zastupovat zájmy vlastníka jakožto pronajímatele.

[27] Městský soud však vůbec nezhodnotil, zda policie následně použila k ochraně vlastnického práva státu přiměřené prostředky. Jakkoliv má mít právo všech vlastníků stejný zákonný obsah a ochranu (čl. 11 odst. 1 věta druhá Listiny), nelze při rozhodování o použití donucovacích prostředků odhlédnout od toho, jak vážný právní zájem je ve hře a jak intenzivně

je ohrožen, nadto v situaci, kdy je ve hře výkon jiného základního práva nebo svobody, jež ke svému legálnímu omezení vyžaduje závěr o nezbytnosti omezujícího opatření v demokratické společnosti z ústavně aprobovaných důvodů (včetně ochrany práv druhých), a to *in concreto*, tj. vzhledem k individuálním okolnostem případu. Aby městský soud mohl dospět k výroku o zamítnutí žaloby, musel by vyložit, proč shledal nezbytným bezodkladné nasazení masivní policejní síly k ochraně vlastnického práva státu, když v daném případě šlo o dlouhodobě neužívaný a neudržovaný objekt, který byl natolik zchátralý, že škody bylo možno napáchat snad pouze na jeho stavební konstrukci. „Squatteři“ údajně vypáčili mříž u balkonových dveří a vybourali zazděné okno v prvním patře (nájemce odhadl způsobenou škodu na 8 000 Kč), této škodě však již policie nemohla svým zásahem zabránit. Lze se proto ptát, zda hrozilo reálně nějaké další poškození zdevastované a nikým neužívané vily mezi desátou hodinou večerní, kdy policie vniknutí do vily zjistila, a ranními hodinami, kdy ji údajně chtěli účastníci akce sami dobrovolně opustit. K tomu nutno připočít, že při zásahu policie byl vybourán zazděný vchod do vily (nájemce odhadl způsobenou škodu na 4 000 Kč).

[28] Obecně lze akceptovat argumentaci městského soudu usnesením Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 263/97 ze dne 6. ledna 1998 (U 1/10 SbNU 335): „*Občané jsou povinni se podrobit výkonu pravomoci veřejného činitele bez ohledu na vlastní soukromý názor. Jsou-li přesvědčeni, že tímto jednáním bylo porušeno jejich právo či jim byla způsobena škoda, mohou se proti takovému postupu veřejného činitele bránit jiným a to zákonným způsobem. Ústava ČR, Listina základních práv a svobod ani žádná jiná právní norma nepřipouští, aby občané nejprve hodnotili zákonnost postupu veřejných činitelů a teprve na základě toho jejich pokyn uposlechli nebo neuposlechli.*“ V obecné rovině jistě platí, že o pokynech policie se nediskutuje. Situace, kdy proti policii stojí dav odmítající uposlechnout vydaný pokyn, je však do značné míry specifická a vyžaduje si kreativní řešení, jak ostatně nasvědčuje v daném případě nasazení policejních vyjednávačů. Účelem takového kroku je nepochybně nalezení takového řešení, které umožní dosáhnout cíle bez nutnosti sáhnout k silovému řešení, které je nežádoucí a rizikové pro všechny zúčastněné.

[29] Z vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti lze vyčíst, že silným motivem k násilnému vyklizení objektu byly vedle neuctivého jednání (pokřikování na policisty, zlehčování policejní výzvy k opuštění objektu) též špatné zkušenosti se squattery z minulosti, nedůvěra k jejich slibům a obava, že by mohli v obsazeném objektu setrvat delší dobu a pokusit se z něj znovu učinit trvalý squat. Tento argument však (kromě toho, že tvrzení žalovaného o minulosti squatu Milada ve vztahu k žalobcům nejsou podložena žádnými důkazy) stále nevysvětluje, proč nebylo možné vyčkat do rána, kdy by se osoby okupující vilu Milada případně samy usvědčily z těchto svých údajných nečestných úmyslů, pokud by objekt neopustily, jak slibovaly. A naopak je možno se v kontextu provedených důkazů ptát, zda policie mohla očekávat, že adresáti jejích výzev k opuštění objektu budou důvěřovat slibům policie, že když opustí objekt dobrovolně, čeká je pouze ověření totožnosti a následné propuštění. Přitom jediní dva účastníci, kteří pokynu bezprostředně uposlechli, byli ihned zadrženi, uzavřeni v policejním vozidle až do konce zákroku ve vile a následně převezeni na místní oddělení policie k podání vysvětlení stejně jako ostatní účastníci akce.

[30] Nejvyšší správní soud nijak nevyklučuje, že k bezprostřednímu zásahu mohly vést i další důvody, zejména takticko-strategické povahy. K dispozici jsou kamerové záznamy dokládající, že se kolem vily shromažďovaly další osoby, a svědecké výpovědi uvádějící, že tyto osoby společně s osobami, jež vnikly do vily, házely po policistech nejrůznější předměty. Lze si představit, že k neodkladnému provedení zásahu mohla vést obava z postupné radikalizace těchto osob a skupinového průniku do vily, příp. z napadení přítomných policistů. Provedení zásahu v noci mohlo také mít určité taktické výhody (zaskočení osob ve vile, oslnění policejními svítilnami apod.), které snad mohly vyvážit jeho zřejmé nevýhody (nutnost nasazení dvou

pokračování

vrtulníků osvětlujících okolní prostor, zmatek a horší přehlednost situace ve tmě uvnitř vily). Určitou roli by mohly sehrát i obavy o bezpečnost a zdraví samotných osob ve vile, např. v případě, že by bylo zjištěno závažné narušení statiky objektu (srov. k tomu usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 45/98 ze dne 3. srpna 2000, kde se jednalo o zadržení a použití donucovacích prostředků vůči advokátovi, který neuposlechl výzvy policistů a domáhal se vstupu do domu, v němž se skrýval nebezpečný podezřelý). Na druhou stranu se v přijatém rozhodnutí mohly odrážet i potíže ryze praktického a organizačního charakteru. Odložení zásahu do svítání by si vyžádalo buď odeslat velkou část nasazených policistů zpět domů (přičemž by nejspíš nebylo možno zabránit případnému pronikání dalších osob do vily), nebo ponechat je na místě a zásah pak uskutečnit s policisty ve stavu únavy po celonočním vyčkávání.

[31] Otázku, zda by tyto příkladmo uváděné důvody mohly být dostatečným ospravedlněním pro upřednostnění silového řešení proti účastníkům, kteří dávali najevo ochotu protiprávní okupaci vily Milada v rádu několika hodin ukončit, si městský soud v podstatě nepoložil, o čemž svědčí i to, že zamítl návrh stěžovatelů na provedení důkazu znaleckým posudkem odborníka z oblasti policejní strategie a taktiky. Městský soud zřejmě nepovažoval tuto otázku za podstatnou, jelikož dostačujícím důvodem pro použití donucovacích prostředků pro něj bylo protiprávní jednání stěžovatelů a ostatních účastníků akce. Takový náhled na věc však považuje Nejvyšší správní soud za příliš zjednodušující. Ne každé porušení zákona automaticky opravňuje policii k bezprostřednímu použití donucovacích prostředků.

[32] Městský soud sice na str. 24 napadeného rozsudku uvádí zákonná ustanovení, z nichž při posouzení věci vyšel, nevysvětlil však, jakým způsobem je na daný příklad aplikoval. Mezi úkoly policie nepochybně patří mimo jiné i ochrana bezpečnosti majetku a veřejného pořádku (§ 2 zákona o Policii České republiky). Při plnění těchto úkolů má policie povinnost vystupovat aktivně, jde o tzv. zásadu iniciativy (§ 10 zákona o Policii České republiky). Uplatnění iniciativy je však podmíněno existencí věcného důvodu pro policejní zásah a je vyvažováno zásadou přiměřenosti postupu policie zakotvenou v § 11 zákona o Policii České republiky. Při uplatňování této druhé zásady musí policista zvážit nejen újmu hrozící osobám, jež mají být předmětem zákroku, ale též újmu hrozící osobám, jejichž bezpečnost je ohrožena. Zásada přiměřenosti je dále doplněna principem subsidiarity použitých donucovacích prostředků, podle něhož mají mírnější prostředky přednost před razantnějšími, samozřejmě za předpokladu, že použitím mírnějších prostředků lze ještě dosáhnout sledovaného cíle (srov. k tomu VANGELI, B.: Zákon o Policii České republiky. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, 483 s., str. 63 a násl.). Výsledkem vzájemného vyvažování zásady iniciativy a zásady přiměřenosti může být s ohledem na okolnosti nejen rozhodnutí policisty zasáhnout určitým způsobem, ale též nezasahovat vůbec, příp. odložit zásah na pozdější dobu. Ani chybné vyhodnocení situace nemusí vést vždy k označení policejního postupu za nezákonný, jestliže zvolené řešení odpovídalo (nutně neúplným) informacím známým zasahujícímu policistovi v době zásahu a tomu, jak se situace musela jevit rozumně uvažujícímu a náležitě vycvičenému policistovi jednajícímu v dobré víře (srov. FUCHS, J.: Přiměřenost při použití donucovacích prostředků a zbraně policisty a strážníky, Právní rozhledy 9/2013). Zákonné zmocnění k použití donucovacích prostředků je nicméně nutno vykládat restriktivně (srov. FUCHS, J.: Použití donucovacích prostředků policisty a strážníky, Soudní rozhledy 7-8/2014, a tam citovaná judikatura Ústavního soudu a Nejvyššího soudu).

[33] Aplikací principu přiměřenosti – byť v kontextu jiného základního práva, než jaké bylo ve hře v tomto případě – se ve věci prohlídky tzv. jiných prostor zabýval Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 27. září 2007 sp. zn. II. ÚS 474/07 (N 151/46 SbNU 505) s následujícím závěrem: „Princip přiměřenosti je tedy dán tím, že k prohlídce má zásadně dojít pouze v případě, že osoba, jíž se prohlídka týká, přes předchozí poučení o účelu prohlídky nesusouhlasí s vydáním věci důležitých pro trestní řízení. Jinými slovy,

nelze uplatňovat donucovací instituty státní moci v případech, kdy lze tébož účelu dosáhnout bez donucení.“ Městský soud naproti tomu v napadeném rozsudku, jak už bylo vyloženo výše, opomněl učinit úvahy o důvodnosti zásahu a přiměřenosti použití donucovacích prostředků s ohledem na chráněné hodnoty a na situaci na místě, jakož i s přihlédnutím k informacím, jež měl velitel zásahu k dispozici. Tyto úvahy přitom považuje Nejvyšší správní soud pro posouzení celého případu za klíčové.

[34] O tom, že městský soud podcenil význam rozhodnutí o použití síly, resp. důvodů, jež k němu vedly, pro hodnocení zákonnosti a přiměřenosti celého zásahu, svědčí i to, že neobjasnil, kdo o použití donucovacích prostředků proti „squatterům“ ve vile Milada vlastně rozhodl, a neprovedl důkaz výsledkem této osoby jako svědka. V některých úředních záznamech je jako velitel zásahu po celou jeho dobu uváděn nadporučík B. (např. úřední záznam Místního oddělení Kobylisy ze dne 1. července 2012). Podle svědecké výpovědi nadporučíka V. před městským soudem byl ovšem velitelem zásahu dne 30. června 2012 on, a to až do 24:00 hod. Následně předal velení nadporučíku N., který po poradě s dalšími důstojníky (výslovně je jmenován plukovník H.) nařídil použít k vyklizení vily donucovacích prostředků. Nadporučík V. této poradě již přítomen nebyl. Naproti tomu nadporučík N. ve svém úředním záznamu ze dne 1. července 2012 uvádí, že zásahu velel od 22:00 hod společně s nadporučíkem V. Žádný z úředních záznamů pak neuvádí, kdo o zahájení zásahu proti „squatterům“ s využitím donucovacích prostředků rozhodl (používají se opisy jako „bylo přistoupeno k zákroku“ nebo „pokyn k zákroku vydal přítomný funkcionář, který byl pověřen velením“). Přes tyto nejasnosti, a přes výslovnou žádost žalobců o výsledk nadporučíka N. a plukovníka H., provedl městský soud výsledek pouze jediného z velících důstojníků, a to nadporučíka V. (u nadporučíka N. odkázal soud pouze na jím zpracované úřední záznamy). Přitom právě výsledek policisty, jež o použití síly rozhodl, by dával straně žalující v rámci spravedlivého procesu příležitost zpochybnit policejní verzi událostí a pokusit se odkrýt motivace, jež vedly k tomuto klíčovému rozhodnutí (srov. k tomu přiměřeně rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Kmetty proti Maďarsku* ze dne 16. prosince 2003 č. 57967/00).

[35] Nejvyšší správní soud uzavírá, že výše uvedené úvahy nemají nikterak předjímat rozhodnutí městského soudu v dalším řízení. Mají pouze ozřejmit, s jakými otázkami je nutno se v daném případě ještě vyrovnat. Úkolem městského soudu bude posoudit celou situaci vyváženě. Na jednu stranu nelze akceptovat, aby užití donucovacích prostředků představovalo standardní policejní reakci na jakékoliv porušení zákona. V úvahu je třeba vzít i to, zda ze situace nevyplývalo, že k porušení zákona dochází v souvislosti s naplňováním politických práv účastníků akce. Na druhou stranu policie si musí zachovat vysokou míru akceschopnosti při ochraně práv osob a veřejného pořádku. Nelze proto klást na policejní rozhodování v terénu nadměrné a nerealistické požadavky, neboť to by mohlo mít do budoucna rdousící dopad na policejní iniciativu. Velitel zásahu může jen těžko dosáhnout dokonalého vyvážení ochrany veškerých v úvahu přicházejících práv všech zúčastněných osob. Určitou míru disproporce zásahu lze akceptovat a přičíst ji na vrub omezené době pro rozhodování a vypjaté situaci. Nelze podceňovat ani potřebu působit na adresáty zásahu jako autoritativní těleso, což je role, která policii též k efektivnímu plnění jejích funkcí přísluší, na straně druhé by pro závěr o oprávněnosti zásahu nestačilo, pokud by byl odůvodněn jen snahou policie neztratit tvář a vynutit splnění neadekvátního nebo nerozumného ultimáta. Balancovat mezi těmito dvěma extrémny však nelze bez zvažení veškerých okolností svědčících pro a proti provedení zásahu, jež byly známy v době, kdy toto zásadní rozhodnutí padlo. A to městský soud učinit opomněl.

[36] Třetí námitka stěžovatelů je taktéž z větší části důvodná. Ačkoliv nelze říci, že městský soud by se s jednotlivými důkazy nevypořádal, potíž je v tom, že prakticky upustil od hodnocení důkazní situace jako celku. V případě předem připraveného policejního zásahu s použitím

pokračování

donucovacích prostředků by klíčovým důkazem o jeho korektním průběhu měl být videozáznam pořízený policií. Policie sice nemá zákonnou povinnost takový záznam pořídit (srov. k tomu § 62 odst. 1 zákona o Policii České republiky, podle něhož policie může, je-li to nezbytné pro plnění jejích úkolů, pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy o průběhu úkonu), avšak za současného stavu techniky nelze než uzavřít, že tam, kde tomu nebrání důležité okolnosti, by tak policie ve svém zájmu učinit měla. Dojde-li totiž při policejním zásahu, resp. zadržení či zatýkání osob k jejich zranění, stihá stát a jeho orgány nejen pozitivní závazek provést účinné vyšetřování tvrzeného špatného zacházení ve smyslu čl. 3 Úmluvy, ale má to i důsledek částečného přesunu důkazního břemene na orgány státu (např. rozsudek ESLP ve věci *Ribitsch proti Rakousku* ze dne 4. prosince 1995, č. 18896/91, který se sice týkal zranění, k nimž došlo v době policejní detence, závěry o pozitivních závazcích státu na poli čl. 3 Úmluvy včetně rozložení důkazního břemene mezi stěžovatele a orgány státu však ESLP později rozšířil i na situace při zadržení či zatýkání; srov. rozsudek *Rebbock proti Slovinsku* ze dne 28. listopadu 2000 č. 29462/95, podobně rozsudek *Fyodorov a Fyodorova proti Ukrajině* ze dne 7. července 2011 č. 39229/03; viz též KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 405). To sice platí především v řízení před Evropským soudem pro lidská práva, v němž stát (resp. jeho vláda) vystupuje jako strana případu a jsou mu připisována veškerá jednání státních orgánů, zmíněné rozložení důkazního břemene se však musí uplatnit i v příslušných řízeních před vnitrostátními orgány veřejné moci, jinak by bylo možno poskytnout efektivní ochranu základnímu právu až v řízení před Evropským soudem pro lidská práva, což by se samo o sobě dostalo do rozporu s právem na účinné opravné prostředky podle čl. 13 Úmluvy. Má-li být takovým účinným právním prostředkem nápravy zásahová žaloba podle § 82 a násl. s. ř. s., nutno i v tomto řízení závěry ESLP jako mezinárodního soudu o rozložení důkazního břemene a jeho částečném přenosu na žalovaný správní orgán, jenž zásah provedl, uplatnit. A tak tvrdí-li žalobce, že při zásahu nebo donucení ze strany policie (např. při zadržení či zatýkání) došlo k porušení jeho práva nebýt vystaven špatnému zacházení ve smyslu čl. 3 Úmluvy, resp. čl. 7 odst. 2 Listiny, je na něm, aby prokázal, že došlo ke špatnému zacházení (zranění), na žalovaném pak, aby prokázal, že si žalobce zranění způsobil sám anebo k němu došlo jinak či jindy nebo že jde o následek oprávněného použití donucovacích prostředků. Jinak je odpovědnost za takové zranění přičitatelná žalovanému.

[37] Videozáznam průběhu zásahu by pak mohl být takovým efektivním důkazním prostředkem. Kameraman ve spolupráci s velitelem zásahu by měl usilovat o to, aby záznam byl co nejuplněnější, tedy aby zachycoval celý průběh nebo alespoň nejdůležitější fáze celého zákroku, a zároveň co nejvíce vypovídající, tedy aby kamera snímala podstatné skutkové děje, v daném případě zejména bezprostřední fyzický kontakt policistů s osobami, proti nimž zákrok směřuje, a použití donucovacích prostředků. Tyto požadavky policejní videozáznam předložený žalovaným ani v nejmenším nenaplnuje. Zachycuje poměrně rozsáhle jednání mezi policejními vyjednavací a osobami okupujícími vilu Milada a dále průnik policistů do spodního patra vily a pokus o rozebrání barikády vytvořené na schodišti. Nedokumentuje však žádný z klíčových okamžiků, k nimž mělo v této fázi zákroku dojít dle svědeckých výpovědí – zhmoždění ruky policisty rozebírajícího barikádu, vhození zásahové výbušky do prostoru za barikádou ani použití hasičského přístroje ze strany osob nacházejících se uvnitř objektu. Co je však podstatnější, záznam samotného zákroku prakticky končí přípravou a nástupem policistů k průniku do objektu oknem v horním patře pomocí hasičského žebříku. Místo zachycení klíčové části celého zásahu, kdy došlo k fyzickému kontaktu mezi policií a „squattery“ a jejich následnému vyvádění z objektu, následují již jen záběry vyvedených osob opírajících se o policejní vozidlo.

[38] Městský soud ponechal neúplnost policejního záznamu bez komentáře. Pouze poznamenal, že z DVD žalovaného (stejně jako z ostatních důkazů) nevyplývá, že by zasahující

policisté překročili zákonné meze při použití donucovacích prostředků. Nejvyšší správní soud k tomu podotýká, že by byl připraven projevít určité pochopení pro to, že policista pořizující záznam nemůže být z bezpečnostních důvodů přítomen přímo mezi zasahujícími policisty, neboť s kamerou má sníženou akceschopnost a vydává se všanc případnému napadení. Mohl však postupovat za první skupinou zasahujících policistů do míst, kde již byl případný odpor protistrany úspěšně pacifikován. A nic nemohlo bránit tomu, aby videokamerou zachytil odvádění jednotlivých osob, čímž by se mohla vyvrátit (či potvrdit) tvrzení stěžovatelů o vytvoření tzv. bicí uličky. To, že tato část zákroku ve vile Milada se na policejní záznam nedostala (ať již nebyla vůbec zachycena, nebo byla dodatečně odstraněna), vyvolává přinejmenším určité pochybnosti o tvrzeních žalovaného. Žalovaný uznal, že některé ze zadržovaných osob byly zraněny, avšak zároveň trvá na tom, že celý zásah včetně použití donucovacích prostředků proběhl naprosto korektně, přiměřeně a v souladu se zákonem. Zranění „squatterů“ přičítá jejich pohybu uvnitř zdevastované vily, což vzhledem ke stavu, v jakém se neobývaný objekt nacházel, a vzhledem k okolnostem (tma, stavění barikády, chaos při policejním zásahu, únik některých „squatterů“ na střechu vily) nelze *a priori* vyloučit. Žalovaný však nepředestřel žádné uspokojivé vysvětlení toho, proč videozáznam policejního zásahu není úplný a zejména proč chybí právě klíčová část celého zákroku. Jediné zachycení toho, jak policisté vnikají do vily, tak nabízí několikavteřinový záběr TV Prima v pořadu Krimi Plus na DVD, které předložili stěžovatelé. Policejní videozáznam se tomuto klíčovému okamžiku vyhnul, ba chybí v něm dokonce vůbec jakékoliv záběry z vnitřního prostoru prvního patra vily, kam se účastníci akce stáhli po příchodu policie a kde byli také zadrženi. Přitom takovéto záběry by mimo jiné mohly doložit, jaké věci účastníci akce ve vile skutečně měli a v jakém stavu se jejich věci nacházely bezprostředně po jejich zadržení.

[39] Nutno přitom poznamenat, že na nedostatečnou vypovídací hodnotu obrazových a zvukových záznamů pořízených policií v průběhu použití donucovacích prostředků upozorňoval již v roce 2006 veřejný ochránce práv JUDr. Otakar Motejl při prošetřování policejního zásahu proti účastníkům akce CzechTek 2005. Ve svém závěrečném stanovisku ze dne 25. ledna 2006 sp. zn.: 2875/2005/VOP/DU veřejný ochránce práv vcelku otevřeně pojmenoval i příčinu tohoto nežádoucího jevu: *„Jedno pochybení, které jsem v souvislosti s videodokumentací policejního opatření zjistil, však nelze odstranit ani lepší záznamovou technikou, výstrojí či zkušeností a proškolením dokumentaristů. Jde o pochybení spočívající v nezájmu příslušníků Policie ČR dokumentovat případná překročení zákonnosti a přiměřenosti služebního zákroku nebo úkonu příslušníka Policie ČR. ... Pro jednoho autora záběrů je například typické, že spíše než hodnotné videozáznamy pořizoval zvukový záznam, když snímá toliko noby účastníků technoparty a policistů. Jiný autor se zase záměrně při natáčení odpoledního zákroku dne 30. července 2005 vyhýbá momentům, které naznačují, že v blízkém okolí ‚se něco děje‘ a kamera raději zamíří jinam. ... Dále je nezbytné zajistit (vyšší) počet dokumentaristů odpovídající rozsahu policejního opatření, než jak tomu bylo v daném případě. Nejde o to, aby byl zachycen každý úkon nebo každá část zákroku, to ani není reálné. Postačí, že policisté mohou předpokládat, že jejich jednání může být dokumentováno. Samotné vědomí takové možnosti (dokumentace zákroku nebo úkonu) může ovlivnit jejich jednání, a tedy má dle mého přesvědčení nepochybně preventivní účinek.“* Policie České republiky tedy nečelí kritice nezávislé státní instituce ve věci ochoty pořídit vypovídající videozáznam svého zákroku poprvé.

[40] Z tohoto pohledu nutno hodnotit jako vadu, že městský soud vyložil bez hlubšího odůvodnění veškeré pochybnosti o průběhu skutkového děje v neprospěch žalobců. Přitom nejméně jeden ze stěžovatelů, O. H., předestřel městskému soudu důkaz o zranění hlavy, jež si již v den zásahu vyžádalo lékařské ošetření. Městský soud se však tímto zraněním, jeho závažností a mechanismem jeho vzniku podrobněji nezabýval. Nepoložil si ani otázku, zda by za daných okolností (ve smyslu výše citované judikatury Evropského soudu pro lidská práva) nemělo na žalovaném ležet důkazní břemeno prokázat, že zranění nezpůsobil, resp. že si je stěžovatel

pokračování

způsobil jinak či sám, resp. zda by pochybnosti o jeho příčině neměly být vykládány v neprospěch žalovaného. Je to totiž právě žalovaný, kdo předložením neúplného videozáznamu přispěl k situaci důkazní nouze, v níž se městský soud nacházel, aniž by přitom žalovaný hodnověrně vysvětlil, proč na videozáznamu chybí právě klíčová část celého policejního úkonu. Výpovědi svědků obou stran o průběhu zákroku se navzájem popírají, svědci stojící mimo policii i „squatterů“ nebyli přítomni samotnému finálnímu úspěšnému zásahu policistů uvnitř vily a lékařské zprávy vyznívají nejednoznačně. Nejvyšší správní soud neshledává přesvědčivě odůvodněným ani postup městského soudu, který nejistotu o skutečném průběhu skutkového děje dále zvýšil tím, že neprovedl některé navržené důkazy, zejména lékařskými zprávami těch „squatterů“, kteří se nepřipojili k žalobě; i ty by totiž mohly mít vypovídací potenci ve vztahu k tvrzením stěžovatelů, že byli skupinově vystaveni nepřiměřenému násilí ze strany zasahujících policistů.

[41] Naopak odmítnout musí Nejvyšší správní soud námitku stěžovatelů, že se městský soud v napadaném rozsudku nedostatečně vypořádal s jejich poukazy na rozpory ve výpovědích jednotlivých svědků (zejména pokud jde o vyhazování zásahových výbušek a o to, zda a kdy byl ve vile cítit benzín). Městský soud sice stručně, avšak přesvědčivě vypořádal tuto námitku odkazem na časový odstup výslechů od samotné události (který činil téměř dva roky). Stěžovatelé v kasační stížnosti nezpochybnili tuto úvahu ani v obecné rovině, ani nepoukázali na konkrétní rozpor, který podle nich tímto způsobem z nějakého důvodu vysvětlit nelze. Nejvyšší správní soud proto nemohl tuto námitku vyhodnotit jako důvodnou.

[42] Čtvrtá námitka stěžovatelů se týkala toho, jakým způsobem městský soud hodnotil události po vyvedení účastníků akce z vily Milada. V tomto bodě také neshledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou. Incident, kdy policisté údajně neumožnili dvěma zadrženým se vymočit, se netýkal žádného z žalobců, přičemž platí, že ve správním soudnictví se lze domáhat pouze ochrany svých vlastních subjektivních práv, nikoliv hájit práva jiných osob či veřejný zájem. Pokud jde o neposkytnutí vody stěžovateli K. na policejní služebně Zenklova, lze souhlasit s městským soudem, že toto tvrzení nebylo dostatečně prokázáno. Stěžovatel nic takového neuvedl do protokolu o výslechu a výtku vůči jednání policistů na služebně uplatnil až později, což její věrohodnost značně snižuje. Z toho důvodu již nebylo třeba se hlouběji zabývat argumentací městského soudu, že právo na přístup k vodě má pouze osoba umístěná v policejní cele; byť nad rámec nutného odůvodnění lze vyjádřit souhlas s názorem stěžovatelů, že takto zjednodušeně danou otázku hodnotit nelze a bylo by třeba zkoumat skutečnou dobu zadržení a další okolnosti.

[43] Konečně i v otázce popisování zadržených osob lihovým fixem na kůži se Nejvyšší správní soud povšečně shoduje s hodnocením městského soudu, že šlo jen o technické opatření umožňující identifikovat jednotlivé osoby a vrátit jim později jejich osobní věci (uložené ve stejně očíslovaných obálkách). Jeho cílem nebylo snižovat lidskou důstojnost a i když nelze vyloučit, že subjektivně mohlo v některých zadržených osobách takové pocity vyvolat, nedosahovalo podle názoru Nejvyššího správního soudu tento zásah takové intenzity, aby bylo možno hovořit o ponižujícím zacházení ve smyslu čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (srov. k tomu např. rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Labita proti Itálii* ze dne 6. dubna 2000 č. 26772/95). Bez ohledu na tento závěr o minimální intenzitě zásahu do základního práva však Nejvyšší správní soud žalovanému doporučuje, aby tento způsob identifikačního opatření napříště opustil a nahradil jej jiným, nezpochybnitelným, např. náramkem, resp. páskou na zápěstí s popiskem, jaká se dnes standardně (oproti popisování kůže fixem) používá na koncertech a jiných kulturních a společenských akcích, a koneckonců i v porodnicích pro identifikaci novorozence a jeho matky. Stejně tak není žádný rozumný důvod používat číslo místo jména, byť v daném okamžiku jen deklarovaného a dosud nepotvrzeného

ověřením totožnosti. Nahrazování jména číslem bezpochyby může – krom asociace s praktikami uplatňovanými v koncentračních táborech, jak tvrdí stěžovatelé – vytvořit podhoubí pro intenzivnější špatné zacházení, např. pokud by zadrženi byli číslem osloveni anebo s nimi bylo jako „s čísly“, a nikoli jako se subjekty práva, zacházeno. To se však v daném případě stěžovatelům prokázat nepodařilo.

[44] Stěžovatelům nemohl dát Nejvyšší správní soud za pravdu ani v poslední námitce. Především nutno říci, že vznést námitku podjatosti může účastník řízení jen ve stanovené lhůtě. Z ustanovení § 8 odst. 5 s. ř. s. vyplývá, že zjistí-li účastník řízení důvod podjatosti soudce při jednání soudu, jako tomu bylo v daném případě, musí námitku uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Nutno však podotknout – nad rámec nutného odůvodnění – že i kdyby stěžovatelé námitku podjatosti uplatnili včas, jen těžko by s ní za daných okolností mohli být úspěšní. Vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí věci lze podle § 8 odst. 1 s. ř. s. pouze tehdy, jestliže se zřetelem na jeho poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jeho nepodjatosti. Naopak důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednáváné věci, natož pak při vyhlásování a odůvodňování rozhodnutí. Tato úprava směřuje k tomu, aby ve věci jednal a rozhodoval soudce, jehož nestrannost nebude ovlivněna tím, že má sám osobní zájem na výsledku soudního řízení [srov. např. usnesení ve věci sp. zn. IV. ÚS 67/04 ze dne 4. srpna 2004 (U 42/34 SbNU 413)]. Poměr vyloučené osoby k věci ovšem musí mít zcela konkrétní podobu a osobní charakter, aby mohl být dostatečně pádným důvodem, podmiňujícím vznik pochybnosti o schopnosti soudce nestranně přistupovat k věci. Jak Ústavní soud v řadě svých rozhodnutí vyslovil, tzv. subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání, samo rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního [srov. přiměřeně nález sp. zn. I. ÚS 722/05 ze dne 7. března 2007 (N 42/44 SbNU 533)].

[45] V daném případě stěžovatelé sami uznávají, že předsedkyně senátu vedla jednotlivá ústní jednání korektně. Její zaujatost dovozují pouze z toho, jak ve věci rozhodovala – tedy z usnesení, kterým je neosvobodila od soudních poplatků, a z výroků, které pronesla při ústním vyhlášení rozsudku. Neuvádějí žádný objektivní důvod, proč by měla mít předsedkyně senátu osobní zájem na určitém výsledku řízení. Lze samozřejmě uznat, že v určitých případech mohou být výroky soudce indicií o tom, že je osobně názorově zaujatý proti jedné straně sporu (v tomto případě proti squatterům a jejich životní filozofii). K takovým výroky však v daném případě podle názoru Nejvyššího správního soudu nedošlo. Předsedkyně senátu hodnotila při vyhlášení rozsudku výhradně jen jednání stěžovatelů a dalších účastníků při samotné akci, která byla podnětem pro policejní zásah. Na takové hodnocení měla jako soudkyně rozhodující společně s dalšími členy senátu danou věc plné právo, neboť bez zhodnocení jednání účastníků akce nebylo dost dobře možné hodnotit ani přiměřenost policejního zákroku. Námitky stěžovatelů tak zůstávají v rovině pouhého nesouhlasu s tím, že soud odlišným způsobem než oni hodnotil průběh celé události. To je však pochopitelné, neboť samotnou podstatou soudního rozhodování je to, že soud jedné ze stran sporu dá za pravdu a druhé nikoliv. To, že soudce takovéto hodnocení učiní, nemůže být tedy samo o sobě důvodem k pochybnostem o jeho nepodjatosti. Přecitlivělost není namístě, účastník řízení s procesním neúspěchem i s odsudkem svého jednání počítat musí; forma, jakou tak soudce učiní, by důvody k takovým pochybnostem mohla zavdávat jen v případě extrémního vybočení z mezí slušnosti a objektivity, k čemuž ale v daném případě podle názoru Nejvyššího správního soudu rozhodně nedošlo.

[46] Z výše popsaných důvodů vyhodnotil Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti napadenému rozsudku v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. jako důvodnou a rozsudek městského soudu v napadeném výroku I a na něm závislého nákladového výroku III

pokračování

zrušil. Městský soud, vázán vyslovenými právními názory Nejvyššího správního soudu, posoudí celou věc znovu v souladu se závěry tohoto rozsudku. V první řadě městský soud zhodnotí otázku, zda – s ohledem na informace, jež měl velitel zásahu k dispozici – bylo jeho rozhodnutí použít vůči účastníkům akce ve vile Milada donucovací prostředky přiměřené okolnostem; předpokladem je však spolehlivé zjištění, kdo jako velitel o zásahu rozhodl. V této souvislosti vezme městský soud v úvahu též možný zásah do shromažďovacího práva stěžovatelů. Městský soud dále objasní důvody neúplnosti policejního videozáznamu zákroku ve vile Milada a podle výsledku případně vyvodí důsledky vůči žalovanému v rámci hodnocení důkazní situace. V případě, že stěžovatelé unesou své důkazní břemeno k prokázání svých tvrzení o zranění, jež při policejním zásahu utrpěli, městský soud zhodnotí závažnost takových zranění ve smyslu požadované minimální intenzity zásahu do tělesné integrity vyžadované pro aplikabilitu čl. 3 Úmluvy, resp. čl. 7 odst. 2 Listiny. Pokud zjistí, že k zásahu do základních práv podle citovaných ustanovení došlo, resp. že je splněna podmínka jejich aplikovatelnosti, zhodnotí, zda je vzhledem k důkazní situaci a zásadě rozložení důkazního břemene odpovědnost za tato zranění přičitatelná žalovanému, a podle toho rozhodne v rámci žalobního petitu o (částečné) důvodnosti či nedůvodnosti žaloby. V ostatních bodech neshledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou.

[47] Výrok II rozsudku městského soudu, jímž byla pro nedostatek pasivní legitimize odmítnuta žaloba vůči žalovanému 2), nebyl stěžovateli napaden, v dalším řízení proto městský soud bude jednat již jen s žalovaným 1) jakožto jediným žalovaným.

[48] V novém řízení rozhodne městský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. května 2015

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu